

ODTÜ PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ TARİHÇESİ

KURULUŞ VE İLK 23 YILLIK DÖNEM (1959-1982)

ODTÜ Psikoloji Bölümü 1959'da, üniversitenin üçüncü yılında kurulmuştur. Aynı yıl, Berman Barın, Lale Baymur (Vanlı) (üçüncü sınıfta Beyrut Amerikan Koleji'ne transfer olmuştur; halen klinik psikolog olarak serbest çalışmaktadır), Omar Jibrain (Filistinli), ve Sevin Osmay (halen ODTÜ Şehir-Bölge Planlama Bölümü öğretim görevlisi) adlı dört öğrenci ile eğitime başlayan bölüm, ilk mezunlarını 20 Haziran 1963 tarihinde vermiştir. 1959-60 üniversite kataloğunda Psikoloji Bölümü şöyle tanıtılmıştır: "The psychology courses offered by the Department are intended for students who need to work in the area of general psychology as a part of their training in the Liberal Arts. The more advanced courses are for those working for advanced degrees in the School of Education." (s. 78). İlk katalogta şu altı ders tanıtılmaktadır: General Psychology, Developmental Psychology, Psychology of Learning, Mental Hygiene, Social Psychology, Industrial Psychology. Bölüm, 1959'da "Psikoloji Bölümü" adıyla kurulmuş olmakla birlikte, o yıllarda psikolojinin farklı alanlarında ders verebilecek nitelikte ve sayıda öğretim elemanı bulmanın neredeyse imkansız olması nedeniyle, mevcut psikoloji programının sosyoloji, antropoloji gibi sosyal bilim dersleriyle takviye edilmesinin uygun olacağı düşünülmüş ve bölüm 1960'da "Sosyal İlimler Bölümü" adını almıştır. Dolayısıyla, önceden tarih, felsefe ve sosyoloji derslerinin verilebilmesi için servis bölümü olarak kurulması düşünülmüş olan Sosyal İlimler Bölümü fikrinden vazgeçilmiş; Psikoloji Bölümü Sosyal İlimler Bölümü adını almış; sosyoloji dersleri de bundan böyle psikoloji öğrencilerinin devam etmekte olduğu yeni Sosyal İlimler Bölümü içinde verilmeye başlamıştır. Bölümün 1959 yılındaki kuruluşunda Frederick McKinney (Fulbright profesörü) ve doktorasını A.B.D.'de bitirmiş olan endüstri psikoloğu Hasan Tan; sonraki değişiklikte de bölüme 1960 yılında katılan sosyolog Mübeccel Kıray önemli rol oynamışlardır. Böylece Psikoloji eğitimi geniş perspektifli bir sosyal bilimler anlayışı içinde sürdürülmekle birlikte, 1968 yılına kadar bölüm mezunlarının hepsine yalnız Psikoloji Lisans derecesi verilmiştir. 1965 yılından itibaren, sonradan anıldığı gibi, Sosyal Bilimler Bölümü çatısı altında Psikoloji Lisans programının yanı sıra sunulmakta olan Sosyoloji Lisans Programı da resmi bir nitelik kazanmış ve 1968 yılından başlayarak, mezunlara tamamladıkları programa göre Psikoloji veya Sosyoloji Lisans dereceleri verilmiştir. Sosyal Bilimler Bölümünün iki lisans programlı bir bölüm olma durumu, 1982 yılında sona ermiş ve ODTÜ Psikoloji Bölümü 1959 yılında olduğu gibi tekrar kendi kimliğiyle ayrı bir bölüm olarak kurulmuştur. Dolayısıyla, 1959 yılından beri kesintisiz olarak lisans programı yürüten Psikoloji Bölümü, ODTÜ'deki aynı adla *iki defa* kurulmuş olma özelliği taşıyan tek bölümdür.

"Teknik Üniversite" nitelemesiyle kurulan üniversitemizin daha üçüncü yılında kurucularının, kendi öğrencisi ve programı olan bir psikoloji bölümü açılmasını gerekli görmüş olmaları (ki Fen-Edebiyat Fakültesi'nin de kendi öğrencisi olan ilk bölümüdür) çok anlamlıdır. Bu olgu, üniversitemizin kuruluş misyonunda teknik sorunların insan sorunlarıyla birlikte ele alınması gerektiğine ilişkin öngörünün ne denli önemli görüldüğünü yansıtmaktadır. O yıllarda psikolojinin değişik alanlarında uzmanlaşmış Türk akademisyen bulmanın zorlukları yüzünden psikoloji dersleri çoğunlukla üç grup uzman tarafından verilmekteydi: (a) Konuk Fulbright profesörlerinin yanı sıra, David Hershiser (deneysel psikolog), Ayhan LeCompte (sosyal psikolog), Ned Levine (sosyal psikolog) gibi psikolojinin belirli alanlarında uzmanlaşmış Amerikalı akademisyenler (ve Ayhan LeCompte'un gelişim psikoloğu olan Türk eşi, Güney LeCompte); bu grupta bölüme daha sonraki yıllarda katılan A.B.D. veya İngiltere'de doktora yapmış sosyal psikolog Çiğdem Kağıtçıbaşı, Deniz Kandiyoti gibi Türk

akademisyenler de sayılabilir. (b) Milli Eğitim Bakanlığı bursu ile A.B.D.’de doktora yapmış Gazi Eğitim kökenli Hasan Tan, Şefik Uysal, Fuat Turgut Mithat Enç, Turhan Oğuzkan, Feriha Baymur gibi tam zamanlı ya da ek görevli eğitimciler; (c) Orhan Öztürk, Sami Solu gibi psikiyatrist veya diğer alanlardan ek görevli tıp doktorları. Ayrıca, o yıllarda Şerif Mardin, Kemal Karpat gibi sosyal bilimlerin seçkin bilim insanları ek görevli veya konuk öğretim üyesi olarak Bölüm öğrencilerine dersler vermişlerdir.

O yılların ODTÜ’sünde birbiriyle öylesine bütünleşmiş bir hava vardı ki, psikoloji öğrencileri bir yandan matematik, fizik veya kimya dersleri; diğer yandan İdari Bilimler’den çeşitli ekonomi dersleri alır; mimarlık, şehir-bölge planlama öğrencileriyle sosyal psikoloji veya sosyoloji derslerinde kaynaşır; fizik, kimya öğrencileriyle de eğitim derslerinde bir araya gelirdi. Son sınıflar ise tüm okulun son sınıflarıyla birlikte Cumartesi günleri Üçlü Amfi’de Yuluğ Tekin Kurat’ın İnkılap Tarihi dersi için toplanırdı. O yıllarda bölüm odaları da öğrencileri gibi yan yana veya iç-içeydi. Örneğin, 1960’ların sonlarında, Sosyal Bilimler Bölümü ile Fizik Bölümü S-Binasının (şimdiki Fen-Edebiyat Dekanlığı binası) üst katında karşı karşıyaydı.

1964-68 yıllarında bölümde öğrenci olan, daha sonra da 1981 yılından başlayarak öğretim üyemiz olan, bölümümüzün 11 yıl başkanlığını yürüten, Olcay (Kaya) İmamoğlu öğrencilik günlerini şöyle anlatıyor:

“Barakalarla Mimarlık ve sonradan yapılan S-binası arasında dersten derse koşturup dururduk. Belirsizlikle karışık bir heyecan hakimdi ortama. Örneğin, ikinci sınıfa geçtiğimizde (1965 yılı) psikoloji ve sosyoloji programları arasında bir seçim yapma gereği ilk defa bizim zamanımızda gerçekleşti ve Bölüm ilk defa 1968 yılında Psikoloji lisans derecesinin yanı sıra Sosyoloji derecesi de vermeye başladı. O yıllarda her türlü değişiklik olağan karşılanırdı; yaz dönüşü yeni bir akademik yıla başlarken bölüme hangi yeni hocaların katılmış, hangi yeni derslerin açılmış olabileceğini merakla beklerdik. Merak her konuda gözlenebilirdi. Ülkemizde psikologluğun henüz bir meslek olarak algılanmadığı o yıllarda, bu dalı seçen öğrencilerin büyük çoğunluğunun seçimlerinin temelinde gerçek bir merak ve ilgi yatmaktaydı. İngilizce hakimiyetimiz genellikle çok iyiydi. Sayıca az ama etkili bir gruptuk; hatta diğer bölümlerle aldığımız bazı derslerde ‘Eyvah sosyalciler geldi, “curve” yükselecek’ derlerdi. Çoğunlukla 6-15 kişi gibi küçük sınıflarda yapılan derslerimiz, genellikle mezuniyet sonrası düzeyindeki bir seminer havasında geçirdi. Örneğin, konunun uzmanı olmayan Hasan Tan tarafından verilen bir “Abnormal Psychology” dersini en yeni ders kitabından kendimiz çalışarak öğrenir, sınıfta anlatır; ayrıca Hacettepe Üniversitesi’nde psikiyatrist Orhan Öztürk’ün yönettiği haftalık vaka toplantılarına katılır; Ankara’da sağlık hizmeti veren kurumlarda gözlemler yapardık. Bir şeyler öğrenebileceğimiz her fırsatı değerlendirmeye çalışırdık. Örneğin, 1967-68 yıllarında Umur’la (emekli öğretim üyelerimizden Umur Talaslı) ben hiçbir karşılık beklemeden Dr. Hershiser’in öğrenme deneyleri için öğrencilerden, yuva çocuklarından tek tek veri toplamak için aylarca seve seve çalışmıştık. Ödül olarak o yıllarda karaborsa olan dörtlük Kent sigarası paketleri (veya çocuklara M&M) verildiği için bizim deneyler okulda çok da popüler olmuştu. O yıllardaki öğrencilerin temel psikolojik süreçlerle ilgili deneysel formasyon kazanmalarında Dr. Hershiser’in önemli rolü olmuştur. Ama genel olarak eğitim anlayışımız aktif öğrenmeye dayanıyordu; Umur’un ifadesiyle, ‘Aslında biz kendi kendimizin hocasıydık’. Nitekim, öğrencilerin ders dışında en çok vakit geçirdikleri yerlerin başında kütüphane; ardından, sosyal gelişim-etkileşim bakımından tüm okul için bir merkez niteliğinde olan Mimarlık kantini gelmekteydi. Kütüphane binası yapılıncaya kadar kütüphanenin de mimarlık binasında yer alması,

bu iki tür aktivitenin dengeli şekilde yürütülmesine de imkan sağlamaktaydı. Ancak yine de kütüphane binası tamamlandığında, müthiş sevinmiştik. Tüm katları kütüphaneye ait olan bina bize adeta uçsuz bucaksız bir bilgi sarayı gibi görünmüştü. Kuruluş yıllarının getirdiği tüm sorunlara karşın çok iyi yetiştiğimize inanıyorum. Nitekim, A.B.D. ve İskoçya'daki master ve doktora eğitimim sırasında ODTÜ formasyonumun her konuda gayet iyi olduğunu daha iyi idrak etmişimdir.”

O yılların heyecanı bir yana, ODTÜ Psikoloji Programının kurulduğu tarihteki gibi bağımsız değil, Sosyal Bilimler çatısı altında yürütülmesinin Psikoloji Bölümü kimliğinin tanınmasını ve gelişmesini olumsuz yönde etkilediği düşünülebilir. İzleyen yıllarda ayrı bir bölüm olma girişimlerinden sonuç alınamamış; hatta 1982 yılında bölüm kağıt üzerinde bir günlüğüne kapatılma tehlikesi bile geçirmiştir. O gün yaşadıklarını bölüm hocalarından Olcay İmamoğlu şöyle anımsamaktadır:

“Bugün gibi hatırlıyorum... Bahattin (Sosyal Bilimler Bölümü'nün son başkanı olan Bahattin Akşit) ve bazı sosyolog arkadaşlarla anayolda kütüphane hizasında karşılaştık. Bahattin çok sıkıntılı bir ifade ile yalnız Sosyoloji Bölümü'nün kurulduğunu, psikolojinin ise YÖK tarafından kapatıldığını söyledi. Ben tabii inanmadım, hatta gülümseyerek, ‘Nasıl olur bunca yıllık bir bölüm nasıl kapatılır? Mutlaka bir yanlışlık vardır’ demiştim. Bahattin ‘Gülme Olcay, gerçekten kapatıldı’ diye ısrar etse de bu işte bir terslik olduğundan emindim. Hemen arabaya atlayıp Hacettepe’de çalıştığım yıllardan tanıdığım, YÖK ikinci başkanı Prof. Dr. Gürol Ataman’ı görmeye gittik. ODTÜ’de yıllardan beri Psikoloji Lisans programı yürütüldüğünü söyleyip katalogdan da bunu gösterince, bu defa rahmetli Gürol Bey şaşırды, ‘Peki, o halde üniversiteniz neden bu durumu bize bildirmemiş? Bize yollanan listede ODTÜ’de Psikoloji programı veya bölümü olduğuna dair bir bilgi yok’ diyerek hemen telefonla o zamanki ODTÜ Rektörü Prof. Dr. Mehmet Gönübol’u aradı. Aynı programı olduğu anlaşılınca, bir telefonla, bölümümüz tekrar kurulmuş oldu. Böylece, aynı günde bölümün kapatılıp tekrar kurulmasına tanık olmuş olduk.”

Yine, 1969-1973 yıllarında bölümde öğrenci olarak, 1980 yılından sonra da öğretim üyesi olarak görev yapan ve altı yıl bölümümüzün başkanlığını yürüten A. Nuray Karancı, kendi yıllarını ve sonrasını şöyle anlatmaktadır:

“Psikoloji, Sosyal Bilimler Bölümü içerisinde bir opsiyon olarak sunulmakta ve birinci yıl sosyoloji ve psikoloji öğrencileri bir arada aynı dersleri almaktaydı. Birinci yılın sonunda karar verilmesi gerekmekteydi. Birinci yılın sonunda ayrılmamıza rağmen sosyoloji öğrencileri ile birlikteliğimiz ve dostluğumuz ortak geçirdiğimiz bir yıldan dolayı devam etmekteydi. Psikoloji bölümünde sekiz öğrenciydik, ve ilk yıl binamız tam bitmediği için barakalarda yaptığımız derslerimize ikinci yılımızda sosyal bilimler binasında devam ettik. Öğretim kadromuz, genelde genç, araştırma faaliyetleri yoğun ve bizlerle bu heyecanı paylaşan öğretim üyelerinden oluşmaktaydı. Çiğdem Kağıtçıbaşı, özellikle bizleri sentez yapmaya teşvik eden sınav soruları ve araştırma faaliyetleri ile çok etkileyiciydi. Ayrıca Deniz Kandiyotti, Canan Arvay, Diane Sunar gibi bizimle yakından ilgilenen ve bilimsel gelişimimize katkıda bulunan, yurtdışından doktoralarını yeni alıp gelmiş öğretim üyelerimiz vardı. Psikoloji Bölümü'nün başkanı olan Prof. Dr. Hasan Tan ise psikolojinin uygulama alanlarındaki durumunu bizlere gösterebilmek için tüm sınıfı İstanbul’a götürmüş ve Bakırköy Akıl ve Ruh Hastalıkları Hastanesi, Rehberlik merkezleri ve çeşitli sanayi kuruluşlarında çalışan psikologların görev ve durumlarını görmemizi sağlamıştı. İstatistik ve yöntem konularında ise Şefik Uysal, gerek bilimsel olarak konuları gerekse sıcak ve babacan tavrı ile bizlerle çok sıcak ilişkiler kurmuştur. Fizyoloji ve normal dışı davranışlar

konularında dersler veren Engin Geçtan ise, benim gibi klinik psikolojiye ilgisi olan öğrencilerin motivasyonlarını arttırmış ve saha çalışması dersleri ile Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Bölümü ile işbirliği yaparak uygulama becerilerimize önemli katkılarda bulunmuştur. O dönemin en önemli özelliği olan politik gerginlikler ve öğrenci olayları eğitimimizi zaman zaman aksatmış ve ders için gelinen yerleşkede kendimizi boykotların içerisinde bulmuşuzdur. Bu nedenle her öğrenci için sabırsızlıkla beklenen diploma törenimiz de yapılamamıştır. Diploma törenimiz olamamasına rağmen, sınıf olarak mezuniyetimizi kutlamak için düzenlediğimiz partiye, Çiğdem Kağıtçıbaşı, Sumru Uysal, Diane Sunar ve Engin Geçtan hocalarımız katılmış ve bizimle mutluluğumuzu paylaşmışlardır.”

12 Eylül 1980’den önceki yıllarda ODTÜ gibi Psikoloji Bölümü de Türkiye’nin gergin siyasi ortamından etkilenmiş, bazı hocalar bölümden ayrılmak durumunda kalmış, öğretim üyesi bulma ve bölümü düzenli olarak yürütmede bazı sıkıntılarla karşılaşmıştır. O yılları A. Nuray Karancı şöyle anlatmaktadır:

“Sosyal Bilimler Bölümü Başkanı Bahattin Akşit, Başkan yardımcısı da Psikoloji Bölümünden Nuran Hortaçsu idi.. Bölümde çok az sayıda öğretim üyesi bulunmakta ve hocalar kendi dalları olmayan konularda da dersler vermek durumunda kalmaktaydı. Örneğin, bir sosyal psikolog klinik ve endüstri psikolojisi derslerini, bir klinik psikolog deneysel psikoloji derslerini vermekteydi. Bölüm toplantıları oldukça renkli ve iki disiplinin sorunlarının ve yaklaşımlarının sergilendiği uzun maratonlar şeklinde geçmekteydi. Gergin politik ortam hepimizi ve öğrencilerimizi derinden etkilemekteydi. Tıpkı YÖK’ün kararıyla Psikoloji Bölümü’nün kaldırıldığı an gibi...”

Bölümün 1959-82 yılları arasındaki ilk döneminde yaşanan çeşitli sorunlara karşın psikoloji bölümü değişik alanlarda çalışan çok sayıda bilim insanının yetişmesine katkıda bulunmuştur. Örneğin, halen bölümümüzde, ülkemizdeki diğer psikoloji bölümlerinde ya da farklı bölümlerde akademisyen olarak çalışan çok sayıda bilim insanı yetişmiştir. Halen bölümümüzde görev yapan Olcay İmamoğlu, A. Nuray Karancı, Hürol Fıdıloğlu dışında bölümümüzden emekli olan Umur Talaslı, Doğan Eker; bir zamanlar bölümümüzde çalışmış olan Esen Saykam-Gilleard, Fatoş Bekata veya diğer üniversitelerde görev yapan Işık Şavaşır, Sirel Karakaş, İpek Soykan-Gürkaynak, Sevil Güvezne-Atauz gibi... Birinci dönemde bölümümüzde görev yapan öğretim kadrosunun bir listesi aşağıdaki Tabloda verilmektedir. Bu dönemde istatistik gibi bazı dersler Sosyoloji Bölümü ile birlikte alındığından Elsie Pamuk gibi Sosyoloji Bölümünde görünen çok sayıda öğretim elemanları aynı zamanda Psikoloji Bölümünde de görev yapmışlardır. Bu yıllarda Sosyal Bilimler Bölümü’nün kompozisyonuna uygun olarak psikoloji öğrencileri çok sayıda sosyoloji dersi almaktaydı ve istatistik, araştırma yöntemleri gibi dersler her iki bölüm öğrencileri tarafından da alınan zorunlu derslerdi. Öğrenciler 2. sınıfta Psikoloji ve Sosyoloji arasında bir seçim yapmak durumundaydı. Psikoloji Bölümünü seçen öğrenciler 2. sınıftan başlayarak, alan derslerini yoğun olarak almaya başlardı. Bu yıllarda Psikoloji ve Sosyoloji bölümleri ve hocaları alınan ortak dersler nedeniyle, özellikle ilk yıllarda ortak olarak algılanır, öğrenciler ilk yılda aldıkları derslerin etkilerini ve ders veren hocaların ilgilerini de dikkate alarak bölüm seçerlerdi. Bu dönemde psikoloji alanında görev yapan hocalar, daha sonra bölümün bağımsız olarak kurulmasından sonra bölümün çekirdek öğretim üyesi kadrosunu oluşturmuşlardır.

1980’lerin başında Psikoloji Bölümü’nde öğrenci olan Nebi Sümer o yıllarda bölüm seçmeyi şöyle anlatmaktadır:

“Benim yıllarımda 1. sınıfta aldığımız Psikolojiye Giriş ve Sosyolojiye Giriş dersleri eşit ağırlıkta dersler olarak algılanır ve hangi alana gidileceğinin ilk sınamaları bu

derslerde yapılırdı. Benim sınıfım, Psikolojiye Girişi ilk dönem Nail Şahin'den, 2. dönem Nuran Hortaçsu'dan, Sosyolojiye Girişi de Yusuf Ziya Özcan ve Mehmet Ecevit'ten almıştı. Psikolojiye Giriş biraz daha zor gibi görünse de her iki ders de çok ilgimi çekmişti. Siyasete olan merakım, derslerinde biraz daha başarılı olmam, sevdiğim arkadaşlarımdan bazılarının da Sosyolojiyi seçmeye karar vermeleri beni iyice Sosyoloji Bölümüne doğru çekiyordu. Ancak, Psikoloji alanından sadece giriş dersini ve bir psikoloji hocası olan Doğan Eker'den Araştırma Yöntemlerini almıştık. Bizlere giriş dersinde tadına parça parça baktırılan Gelişim Psikolojisi, Bilişsel Süreçler, Klinik Psikoloji ve Psikopatoloji gibi dersler ileriki yıllarda veriliyordu ve ben bu dersleri veren hocaları da (o yıllarda A. Nuray Karancı, Olcay İmamoğlu, Umur Talaslı, Ayşe Mutaf Tulun ve diğerleri) çok merak ediyordum. Birden, Sosyoloji ile ilgili öğreneceklerimi kendi başıma tamamlayabileceğim ancak psikolojiyi ise hiçbir zaman kendi başıma öğrenemeyeceğim gibi (belki de yanlış!) bir düşünceye kapıldım ve psikolojiyi seçtim. Sosyolojiye olan merakımı hemen hemen bütün seçmeli derslerimi sosyolojiden alarak giderdim ve bu kararımdan hiç pişman olmadım. Aslında hangi bölüme gidileceği önemli bir karardı ve benim gibi arada olanlar için yönlendirme aslında pek yapılamıyor, hocalara bu konuda pek ulaşılıyordu. Psikoloji bölümünde devam eden yıllarımda, bölümün kadrolu hocalarından aldığımız temel alan dersleri dışında Fulbright veya başka yollarla gelen hocalardan, Toplum Psikolojisinden (Christopher Gilleard) Zihinsel Engellilik Psikolojisine (Esen Gilleard), Okul Psikolojisine (Amal Ali Al-Makhzoumi) Grupla Etkileşime (Engin Geçtan) kadar çok farklı ve zengin alanlarda dersler aldık. Lisans öğretimi verdiği temel bilgiler ve beceriler açısından çok doyurucuydu. Örneğin, Doğan Eker, Klinik Psikoloji dersinde bize Rorschach Testini öğretmiş ve birbirimize uygulamak için de ödev vermişti. Şimdi hızlı yemek lokantası olan eski pastanede oturup saatlerce Rorschach kartlarına çalıştığımızı ve kartların üzerine çay döküleceği korkusuyla titredığımızı hatırlarım. Her ne kadar Doğan Eker bize “birkaç derste görmekle bu testlerin uygulanamayacağını” sıkı sıkıya tembihlese de çoğumuzda meslek heyecanı yaratmıştı. Nail Şahin'den aldığımız Dil Gelişimine yönelik seçmeli ders ve Umur Talaslı'dan aldığımız Bilişsel Süreçler ve Bellek derslerinde psikolojinin deneysel inceliklerini öğrenmiş, araştırmalara olan merakımız çok pekiştirilmişti. Son dönemimiz biraz da yıllık çıkarma ve büyük bir mezuniyet partisi yapma heyecanı ile bütün sınıfın kaynaştığı, dostlukların sıkılaştığı bir yıl olmuştu. Mezuniyet törenimize ve gecemize o zamanki bölüm başkanımız Nail Şahin ve ek görevli hocamız Engin Geçtan gelmişlerdi. Diğer hocaların mezuniyetimize olan ilgisizliği bizleri biraz üzmüş ama üzerinde pek durmamıştık. O yıllarda hocaların özellikle akademik yetkinlik konusunda bizde bıraktığı izler çoğumuzda lisansüstü eğitime devam etme isteği uyandırmış, hiçbirimiz psikoloji eğitiminden kopmak istememiştik.”

İlk dönemde psikoloji lisans programında okutulan derslere bakıldığında, alanı temsil eden bütün temel derslerin sunulduğu ve bölüme katılan öğretim üyelerinin ilgi alanlarına göre çok sayıda seçmeli ders açtıkları görülmektedir. Psikoloji Bölümü 1959-1982 yılları arasında herhangi bir temel psikoloji okul ya da kuramını temel almamış, çağdaşlarına benzer şekilde daha çok “eklektik” bir yaklaşımla programını oluşturmuştur. Bu yıllarda verilen dersler incelendiğinde psikolojinin temel alanlarındaki derslerin düzenli olarak verildiği, kuramsal ağırlıklı derslerle, deneysel içerikli derslerin dengeli olarak sunulduğu gözlenmektedir. Sosyal, klinik, gelişim, ve deneysel alt alanlarında yetişmiş olan kadrolu hocaların düzenli olarak bölümde bulunduğu gözlenmektedir. Bu dönemdeki öğretim kadrosunun listesi aşağıda verilmiştir.

1959'den 1982'ye Öğretim Üyeleri*

- 1.. Frederick McKinney (ek görevli)
2. Hasan Tan
3. David Hershiser
4. Ayhan Le Compte
5. Güney Le Compte
6. Siral Ülkü (ek görevli)
7. Şefik Uysal
8. David Hershiser
9. Sami Solu (ek görevli)
10. Engin Geçtan (ek görevli)
11. Çiğdem Kağıtçıbaşı
12. Deniz Kandiyoti
13. Mr. Murphy
14. Fuat Turgut
15. Mithat Enç, (ek görevli)
16. Turhan Oğuzkan, (ek görevli)

17. Feriha Baymur (ek görevli)
18. Sumru Aksoy
19. Diane Sunar
20. Nuran Hortaçsu
21. Ahmet Rüstemli
22. Ayşegül Şenkal
23. Umur Talaslı
24. Ayşe Mutaf
25. Olcay İmamoğlu
26. Nail Şahin
27. Doğan Eker
28. Nuray Karancı-Yücesoy
29. Nizamettin Koç (ek görevli)
30. Ali Dönmez (ek görevli)
31. İpek Gürkaynak (ek görevli)

*Bu dönemde psikoloji ve diğer komşu disiplinlerden çok sayıda hocamız ODTÜ Psikoloji Bölümünde ders vermiştik. Burada “ek görevli” olarak ismi geçen hocalarımız sadece kayıtlarda isimlerine ulaşabildiklerimizdir. İsmi atladıklarımız varsa özür diler, katkıları için şükranlarımızı sunarız.

YENİDEN KURULUŞ (1982) VE SONRASI VEYA İKİNCİ KURULUŞ DÖNEMİ (1982 VE SONRASI)

Üniversitemizin sosyal bilimlerdeki ilk lisans programı olarak kurulan bölümümüzün ilk kurucu başkanlığını Hasan Tan yapmıştır. Daha sonraki yıllarda Mübeccel Kıray ve Bahattin Akşit sosyal bilimler çatısı altında başkanlık görevini yürütmüşlerdir. 1982 yılında YÖK’le birlikte bağımsız bölüm olarak yeniden şekillenen bölümümüzün başkanlıklarını sırasıyla Olcay İmamoğlu (1982-84), Nail Şahin (1985-88), Olcay İmamoğlu (1988-1997), Nuray Karancı (1998-2004), ve Nebi Sümer (2004-) yürütmüşlerdir.

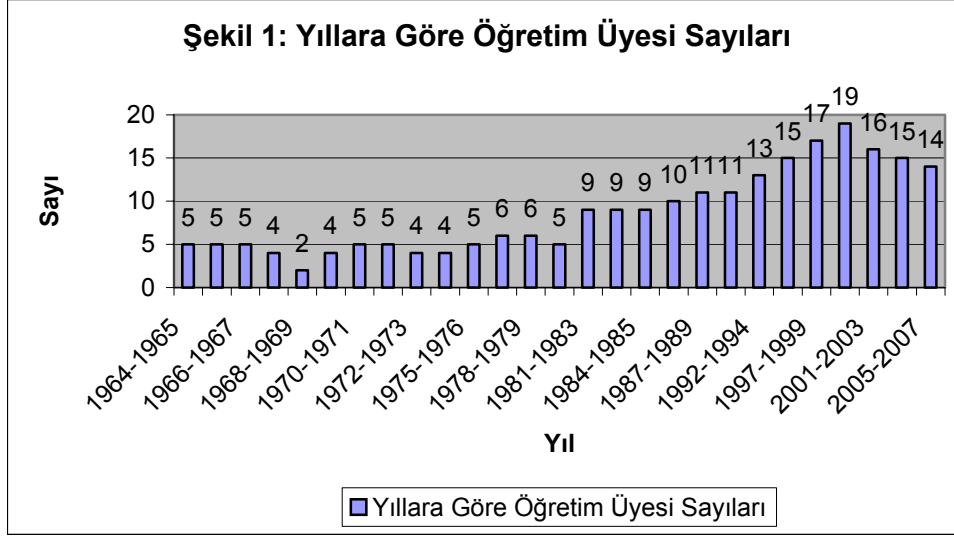
Darbe yıllarını izleyen çalkantılı dönemde üniversiteleri tek bir sisteme bağlamak isteyen 12 Eylül Yönetimi, YÖK’ün kurulmasıyla ODTÜ’nün özerk statüsüne son vermiş ve yukarıdan aşağıya üniversiteler ve bölümler yeniden yapılandırılmışlardır. YÖK ile birlikte bölümün tekrar Psikoloji adını aldığı 1982 yılını izleyen yıllar göstermiştir ki, 23 yıllık ODTÜ Psikoloji Bölümü o günlerde sanki yeniden kurulmuştu. O dönemin kurucu başkanlığını yapmış olan Olcay İmamoğlu’nun ifadesiyle:

“Hayret ediyordum. Üniversite veya fakülte içinde Psikoloji Bölümü sanki gerçekten ilk defa YÖK tarafından kurulmuş gibi algılanıyordu. Ben ODTÜ’de Psikolojinin 1959’dan beri var olduğunu söylediğimde ise duyanlar şaşırıyordu. Aslında bir bakıma şaşırmakta haklıydılar; Psikoloji hep vardı ama adı yoktu. Bölüm kimliği çok önemli. Ayrı bir bölüm yapısı olabilseydi, en azından 23 yıl sonra hala yeniden kuruluyor gibi sekreter, daktilo, telefon, oda, kadro peşinde koşuyor olmazdık. Asıl işlerimizi yapıyor olurduk. 23 yıldan sonra bölümümüzün hala olması gerektiği düzeyde olmamasından müthiş üzüntü duyuyordum. O nedenle bölüm başkanlığını hep bir misyon gibi algıladım. Arkadaşlarla birlikte bir an önce hem lisans programını güçlendirip hem de yüksek lisans programları açmak istiyorduk; ama bölümde sadece 2 doçent, 5 yardımcı doçent ve bir doktorası olmayan öğretim görevlisi vardı. Büyük çabayla ODTÜ’nün ilk Psikoloji Yüksek Lisans Programını 1982 yılında Sosyal Psikoloji alanında

başlattık. Bu ilk program gelişimsel-sosyal bir içeriğe sahipti. Bu içerik bizim o zamanki yapımızı en uygun şekilde yansıtıyordu. Ancak programı yürütmekte çeşitli sıkıntılar yaşandı. Her çeşit altyapı eksiklerimizin yanı sıra o yıllardaki YÖK döneminin getirdiği belirsizliklerle ve kaygılarla da uğraşmak gerekiyordu. Örneğin, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün işlevi, Enstitü başkanının yetkileri konusundaki belirsizlikler bile çok sıkıntı yaşamamıza yol açmıştı. Aslında bu sorunların hepsini zaman içinde çözdük de, psikoloji bölümü olmamıza karşın maalesef bazı kişilik sorunlarını idare etmekte zorlandık. Çünkü mezuniyet sonrası programında gerek hocalar gerekse öğrenciler daha yakın bir ilişki içinde oluyor. Öğrencilerle ve/veya hocalarla olan ilişkilerde sıkıntı yaratan bir kişi bile olsa, küçük bir grupta bunun etkileri diğerlerine de bir şekilde yansıyor. Nitekim, Bölüm başkanlığımın son yılında Fulbright bursu alıp UCLA'ya gitmek bana ilaç gibi gelmişti. İzleyen dört yılda bölüm başkanlığını zaten ilk dönemde de başkan yardımcısı olan Nail Şahin ile yardımcı olarak Umur Talaslı üstlendiler. O dönemde, sayıca biraz daha çoğalmamızı beklemek üzere, Sosyal Psikoloji Yüksek Lisans programını askıya aldık. Yüksek Lisans Programlarını zenginleştirerek kesintisiz sürdürmeyi ancak 1990'lı yıllarda bölüme yeni elemanların katılımından sonra başarabildik. Hatta 90'lı yılların ikinci yarısında TÜBA Bursu ile öğrencilerin yurtdışına gidebilme imkanının da doğmasıyla doktora programlarını bile başlatabildik. Hala çok eksiklerimiz var tabii... Ama tüm çektiğimiz sıkıntılara ve tüm eksiklerimize karşın lisans ve lisansüstü programlarıyla bugünkü Bölümün varlığı bana, emekliliğime yaklaştığım şu yıllarda, gerçekleşme yolundaki bir rüya gibi geliyor. Rüyanın gerçekten gerçekleşebilmesi için tabii bizden sonraki kuşaklara da çok sorumluluk ve iş düşüyor... ”

1983 yılındaki yeniden yapılanmada, ikinci kuruluşundan sonra Psikoloji Bölümü çok hızlı bir şekilde altyapı gereksinimlerini tamamlamaya ve mezuniyet sonrası programları açmaya gayret etmiştir. Psikoloji Bölümü kuruluş yılından 2006 yılına kadar çağdaş psikolojinin dünyadaki genel gelişimine uygun olarak psikolojinin geniş yelpazesini eğitim müfredatına yansıtmaya çalışmıştır. Bilindiği gibi psikoloji bilimi, bir ayağı sosyal ve beşeri bilimlerde diğer ayağı ise doğa bilimlerinde olan geniş bir disiplinler topluluğundan oluşmaktadır. Örneğin, dünyanın en geniş akademik psikoloji birliği olan Amerikan Psikoloji Örgütü'ne bağlı farklı alt disiplinleri temsil eden 55 alt bölümü bulunmaktadır. ODTÜ Psikoloji Bölümü başta YÖK tarafından temel psikoloji alanları olarak tanımlanan 5 temel alan (Uygulamalı Psikoloji, Klinik ve Endüstri Örgüt Psikolojisi, Sosyal Psikoloji, Gelişim Psikolojisi, Psikometri ve Deneysel Psikoloji) olmak üzere eğitim programlarına katılmıştır. Böylece psikoloji lisans programı çok yönlü bir perspektif içinde çeşitli temel becerileri kazandırmaya yönelik bir program olarak tasarlanmış ve yürütülmüştür. Yeni dönemde, ilk yıllar Olcay İmamoğlu ve Nail Şahin'in bölüm başkanlıklarında Psikoloji Bölüm programı yapılandırılmış ve hızla Türkiye'nin en geniş eğitim kadrosuna sahip olan; deneysel, klinik, gelişim, sosyal, endüstri/örgüt ve psikometri gibi psikolojinin temel alt alanlarıyla ilgili temel bilgileri vermeyi, öğrencilere bilimsel düşünme ve düşünce üretme becerilerini kazandırmayı hedefleyen bir bölüm oluşturulmuştur. Bölümde, 90'lı yıllarda bilgisayar kullanımı ile ilgili derslerin programa eklenmesi ve bir bilgisayar laboratuvarının açılmasıyla, öğrencilerin bilgisayar konusunda donanımlı yetişmeleri hedeflenmiştir. Biyoloji ve sosyoloji gibi zorunlu alan dışı dersler, öğrencilerin ilgileri doğrultusunda seçebilecekleri psikoloji içi ve dışı seçmeli dersler ve kayıt olabilecekleri yan dal programları ile öğrencilere çok yönlü bir bakış açısı kazandırılması amaçlanmıştır. Lisans ve lisansüstü programlar bilimsel gelişmeler ışığında düzenli olarak gözden geçirilmiş ve gerekli değişiklikler yapılmıştır. 2005 yılından itibaren lisans programına zorunlu yaz stajı eklenerek öğrencilerin hem uygulama deneyimleri pekiştirilmeye çalışılmış hem de sosyal sorumluluk projelerinde yer almaları teşvik edilmiştir.

Bölümümüz aynı zamanda, ülkemizde öğretim üyesi sayısı bakımından en büyük psikoloji bölümlerinden biridir. 1982 yılından bu yana öğretim üyesi sayısı değişiklikler göstermekle birlikte, 2006 yılında bu sayı 14 öğretim üyesi, 18 araştırma görevlisine ulaşmıştır (bkz., Şekil 1).

Bölümümüzde, yüksek lisans eğitim faaliyetleri 1982 yılında başlamıştır. İlk yüksek lisans programı 1982 yılında Sosyal Psikoloji alanında açılmıştır. Daha sonra 1985 yılında Klinik Psikoloji alanlarında yüksek lisans verilmeye başlanmıştır. Daha sonra, Gelişim Psikolojisi alanında yüksek lisans programı açılmıştır. Bölümümüz ilk doktora programını 1998 yılında açmıştır. Daha sonra 1997 yılında Endüstri ve Örgüt Psikolojisi alanında Türkiye'nin ilk yüksek lisans programı açılmıştır. IPSY koduyla açılan bu program temelde tezsiz yüksek lisans programıdır, ancak isteyen öğrenciler için tezli seçenek de sunulmaktadır. Son olarak, bölümümüz 2001 yılında Klinik Psikoloji alanında doktora programı eğitimine başlamıştır. Klinik psikoloji doktora programında öğrenciler Uygulama Araştırma ve Eğitim Merkezi'nin (UYAREM) de kurulmasıyla birlikte zengin uygulama ve süpervizyon fırsatlarıyla eğitim almaktadırlar. Bölümümüz lisans üstü programlarından 2005 yılı itibariyle 196 kişi mezun olmuştur. Doktora programlarından mezun olan öğrencilerimiz halen farklı üniversitelerde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadırlar.

Gelişim Psikolojisi yüksek lisans programı, Nail Şahin'in emekli olması ve Serdar Değirmencioğlu'nun ayrılmasından sonra tek bir öğretim üyesi (Sibel Kazak Berument) tarafından temsil edilmeye başlanmış ve bu nedenle 2001 yılından itibaren yeni öğrenci kabul edilmemiştir. Bu program ilk fırsatta yeniden öğrenci almaya başlayacaktır. Bölümümüz 2006 yılı itibariyle üç alanda (Sosyal, Endüstri-Örgüt ve Klinik Psikoloji) yüksek lisans ve iki alanda (Sosyal ve Klinik Psikoloji) doktora programlarını düzenli olarak sürdürmektedir. 2006 yılında bölümde 238 lisans öğrencisi, 128 yüksek lisans ve doktora öğrencisi bulunmaktadır. 2005 yılında Bölümden 54 lisans, 10 yüksek lisans ve bir doktora öğrencisi mezun olmuştur.

Bölümümüz ayrıca 13 ÖYP öğrencisi ile diğer üniversitelerimize öğretim elemanı yetiştirmektedir. Psikoloji Bölümü öğretim üyesi yetiştirme misyonunu yıllar içerisinde açtığı yüksek lisans ve doktora programlarıyla pekiştirmiş ve diğer üniversitelere önemli bir kaynak görevi görmüştür.

Zaman içinde bölümümüzün uygulama, laboratuvar ve araştırma birimleri kurulmuş ve bölümün alt yapısı güçlendirilmiştir. 1980'lerin başında ilk defa Umur Talaslı tarafından Ford Foundation'dan sağlanan imkanlarla kurulmuş olan Psikoloji Laboratuvarında yer alan tek yönlü aynalı gözlem odalarının yanı sıra, test verme odası ve bilgisayar laboratuvarı kurulmuştur. Daha sonra 1997 yılında Ayşegül Fışiloğlu yönetiminde İşitme, Konuşma ve Algı Laboratuvarı kurulmuş, hem hizmet hem de araştırma amaçlı olarak 2002 yılına kadar aktif olarak kullanılmıştır. İşitme, Konuşma ve Algı Laboratuvarı'nın faaliyetleri Ayşegül Fışiloğlu'nun bölümden ayrılması ile sonlanmıştır. Bölümün araştırma ve uygulama alt yapısına kapsamlı katkılardan biri de 2002 yılında kurulan ve faaliyetlerine başlayan Uygulama Araştırma Eğitim Merkezi (UYAREM)'dir. İlk kez bölüme bağlı olarak bölüm binası dışında, ODTÜ Kent'te hizmet veren birimde, düzenli olarak ruh sağlığı hizmeti verilmekte ve doktora öğrencilerimize hasta görme ve süpervizyon alma olanağı sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra Trafik ve Sürücü Davranışları konusunda iki laboratuvar bölüme kazandırılmıştır. Bunlardan birisi bölüm öğretim üyelerinden Nebi Sümer ve Belgin Ayvaşık ile A.Ü. Psikoloji Bölümünden Nurhan Er tarafından TÜBİTAK desteği ile geliştirilen ve 2002 yılında alana kazandırılan bilgisayar temelli Trafikent Psikoteknik Sürücü Değerlendirme Sistemi'dir. Halen bu sistem kullanılarak bölümümüzde araştırmalar yürütülmekte ve sistem Türkiye'de yaygın olarak kullanılmaktadır. Trafik Psikolojisi ve Ulaşım Güvenliği konusunda ikinci laboratuvar Timo Lajunen yönetiminde FP6 projeleri kapsamında desteklenen "Safeast" projesi kapsamında kurulmuştur. Bu laboratuvar da farklı teknik ve ölçme sistemleri ile kapsamlı araştırmalar yürütülmektedir. Bunların dışında bölümümüzde, TÜBİTAK ve farklı kaynaklardan projelerle desteklenen Yakın İlişkiler Araştırma Laboratuvarı, Okul Öncesi Dönem Araştırmaları ile Klinik Psikoloji ve Sağlık Psikolojisi araştırma grup ve laboratuvarları bulunmaktadır.

Bölümümüzde yıllar içinde erken yıllardan yaşlılığa ve huzurevlerine, depreme hazırlıktan subay seçiminde kullanılacak test bataryalarının geliştirilmesine kadar çok sayıda proje tamamlanmış ve bu projelerden elde edilen bulgular, ölçekler, ölçme sistemi ve uygulama destek materyalleri alana kazandırılmıştır. Sadece 2005 yılında gelişim, klinik, sosyal ve trafik psikolojisi alanlarında üniversite dışı kaynaklardan desteklenen beş adet kapsamlı proje alınmıştır. Geçen yıllardan devam eden çok sayıda araştırma da yürütülmektedir.

Akademik araştırmalara öncelik veren Psikoloji Bölümü, ulusal ve uluslararası yayınlar bakımından oldukça başarılı bir seyir izlemiştir. Psikoloji bölüm mensupları 1990'lardan başlayarak her yıl ODTÜ'de en çok yayın yapan bölümler arasında yer almıştır.. Örneğin, son üç yılda uluslararası yayınlara bakıldığında öğretim üyesi başına düşen yayın sayısının sürekli olarak ODTÜ ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. 2003 yılında öğretim üyesi başına düşen yayın sayısı 1.33 (ODTÜ ortalaması .74), 2004 yılında ise 1.14 (ODTÜ ortalaması .85) ve 2005 yılında 1.85'tir (ODTÜ ortalaması .80). Yayın bakımından bölümün en dikkat çeken başarılarından biri de, Türkiye'de sosyal bilimler alanındaki bir derginin SSCI'a kabul edilmesi gibi önemli bir ilkin bölümümüzün bir öğretim üyesi tarafından gerçekleştirilmiş olmasıdır. Bölümümüz öğretim üyesi Nail Şahin'in editörlüğünde Türk Psikoloji Dergisi 1995 yılında SSCI'a kabul edilmiş ve TÜBİTAK araştırmalarında da gösterildiği gibi Türkiye'nin sosyal bilim alanındaki yayınlarındaki artışta temel etkenlerden biri olmuştur. Adı geçen derginin editörlüğünü halen öğretim üyelerimizden Olcay İmamoğlu sürdürmektedir. Bu bağlamda bölümümüz öğretim üyesi olarak uzun yıllar hizmet veren ve 2000 yılında emekliye ayrılan Nail Şahin'in hem Türk Psikologlar Derneği aracılığıyla Türkiye'deki psikoloji bilim ve uygulama alanlarının kurumsallaşmasına yaptığı katkı hem de bilimsel yayınların uluslararası düzeye yükseltilmesinde gösterdiği çaba takdirle anılmaktadır. Halen bölümde aktif görevlerini sürdürmekte olan öğretim üyelerimiz dışında, uzun yıllar

hizmet edip emekliye ayrılmış diğer öğretim üyelerimiz, Doğan Eker, Umur Talaslı, Nuran Hortaçsu, Ahmet Rüstemli ve diğerleri yaptıkları hizmetlerle, yetiştirdikleri öğrencilerle psikolojinin Türkiye’de gelişimine değerli katkılarda bulunmuşlardır. Bölümümüzde 1982-2006 yıllarında görev yapan öğretim üyelerinin listesi aşağıda verilmektedir. Halen bölümümüz akademik kadrosunun yarısından çoğu lisans eğitimini ODTÜ Psikoloji Bölümü’nde tamamlamış akademisyenlerden oluşmaktadır.

1983’ten 2006’ya Öğretim Üye ve Görevlileri*

1. Nuran Hortaçsu	13. Perin Uçman (ek görevli)	24. Faruk Gençöz
2. Olcay İmamoğlu	14. Orhan Aydın (ek görevli)	25. Tülin Gençöz
3. Doğan Eker	15. Reyhan Bilgiç	26. Sibel Kazak Berument
4. Nuray Karancı-Yücesoy	16. Bengi Öner	27. Belgin Ayvaşık
5. Ahmet Rüstemli	17. Nilhan Sezgin (ek görevli)	28. Canan Sümer
6. Nail Şahin	18. Nedret Öztan (ek görevli)	29. Nuray Sakallı
7. Umur Talaslı	19. Hasan Gürkan Tekman	30. Serdar Değirmencioğlu
8. Ayşe Mutaf-Tulun	20. Ayşegül Güven	31. Nebi Sümer
9. Engin Geçtan	21. Hürol Fışiloğlu	32. Timo Lajunen
10. Christopher John Gilleard	22. Ayda Tekok Kılınç	33. Özlem Bozo
11. Esen Gilleard	23. Selda Fikret Paşa	
12. Işık Savaşır (ek görevli)		

*Bu dönemde psikoloji ve diğer komşu disiplinlerden çok sayıda hocamız ODTÜ Psikoloji Bölümünde ders vermiştik. Burada “ek görevli” olarak ismi geçen hocalarımız sadece kayıtlarda isimlerine ulaşabildiklerimizdir. İsmi atladıklarımız varsa özür diler, katkıları için şükranlarımızı sunarız.

Yıllar içinde bölümümüz öğretim üyelerinin almış olduğu çok sayıda ödül de bulunmaktadır. Örneğin, Türkiye Bilimler Akademisi Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanlarını Ödüllendirme Programı’ndan (TÜBA-GEBİP) Şubat 2001’de Nuray Sakallı-Uğurlu, Timo Lajunen; 2002’de Tülin Gençöz Bilim Bursu almaya hak kazanmışlardır. Gürkan Tekman 2000 yılında TÜBİTAK Teşvik Ödülünü almıştır. Bölümümüzde 32 yıl hizmet veren ve 1995 yılında ayrılan Nuran Hortaçsu 1999 yılında, Prof. Dr. Mustafa Parlar Vakfı Bilim Ödülünü, 2003 yılında TÜBA’nın Sosyal Bilimler Alanında Bilim Ödülü’nü kazanmıştır.

ODTÜ Psikoloji Bölümü, çok sayıda yurtiçi ve yurtdışı bilimsel toplantı, sempozyum ve kongreye de ev sahipliği yapmıştır. Örneğin, artık gelenekselleşmiş ve 2006 yılında 14’üncüsü yapılmış olan Türk Ulusal Psikoloji Kongresi, 1986 yılında Türk Psikologlar Derneği ve ODTÜ Psikoloji Bölümü işbirliğiyle bölümümüz tarafından gerçekleştirilmiştir. Yine aynı kongre 2002 yılında geniş bir katılımı ile bölümümüz tarafından ikinci kez düzenlenmiştir. Geçtiğimiz yıl 9.su düzenlenen ve 1000’in üzerinde katılımı ile artık gelenekselleşen Ulusal Psikoloji Öğrencileri Kongrelerinin ilki de 1995 yılında Bölümümüzce düzenlenmiştir. Ulusal kongreler dışında çok sayıda ulusal ve uluslararası sempozyum ve toplantı da bölümümüz tarafından gerçekleştirilmiştir. Örneğin, 1989 yılında bölümün 30.. kuruluş yılı çeşitli bilimsel ve sosyal etkinlikler içeren bir Psikoloji Haftası ile kutlanmıştır (Bkz. Etkinlik Programı). 2001 yılında, ESF işbirliğiyle Trafik ve Ulaşım Güvenliği konusunda çok sayıda yabancı uzman katılımıyla bir sempozyum düzenlenmiştir. 2005 yılında ise klinik psikoloji alanında 2. Prof. Dr. Işık Savaşır Klinik Psikoloji Sempozyumu düzenlenmiştir.

1982 yılından 1990’ların ortalarına kadar her yıl 60 lisans öğrencisi kabul eden bölümümüzün lisans öğrencisi sayısı, 2005 yılına kadar yılda 42 öğrenciye düşürülmüş; ancak bu sayı 2006

yılında 52'ye çıkarılmıştır. Yıllar içerisinde Psikoloji Lisans Programı en başarılı bölümler arasında yer almıştır. Son 5 yıl içerisinde ise en iyi yüzde ikilik dilimden eşit ağırlık puanıyla öğrenci almakta ve giriş puanı bakımından 30 bölüm arasında ikinci sırada yer almaktadır. Kuruluşundan sonra uzun yıllar ÖSS sözel puanı ile öğrenci alan lisans programı son yıllar içerisinde eşit ağırlık diliminden öğrenci almaya başlamıştır. 2005 itibariyle yaklaşık 1100 lisans ve 196 yüksek lisans/doktora mezunu veren Psikoloji Bölümü'nün (bkz., Şekil 2) mezunları başarılı bir iş ve akademik yaşamı sürdürmektedirler. Mezunların çalışma alanlarına baktığımızda her yıl önemli sayıda öğrencinin yurtiçi ve yurtdışında akademik yaşantısına devam ettiği, yüksek lisans ve doktora yaptığı görülmektedir. 2006 yılı itibariyle bölümümüzde bulunan 14 öğretim üyemizin 9'u, bölümümüzden mezun olup yurtdışında doktorasını tamamlayıp yine bölümümüze dönen elemanlardan oluşmaktadır. Türkiye'deki diğer psikoloji bölümlerinde, üniversite hastanelerinde ve psikoloji dışındaki bölümlerdeki çok sayıda öğretim üyesi ve elemanı ODTÜ Psikoloji Bölümü'nden mezun olmuşlardır. Lisans öğrencilerimiz 1987 yılında, Olcay İmamoğlu'nun danışmanlığı ve o yıllardaki öğrencimiz Reha Üner'in başkanlığında ODTÜ Psikoloji Topluluğu'nu kurmuşlardır. Psikoloji Topluluğu halen çalışmalarını kuşaktan kuşağa aktararak aktif olarak sürdürmektedir.

Akademik yaşama devam etmeyen mezunlarımız ise iki temel gruba ayrılabilir. Birinci grup, lisans programından mezun olduktan sonra Psikolog unvanı ile hastanelerin psikiyatri kliniğinde, rehberlik ve danışmanlık ünitelerinde, özel eğitim merkezlerinde, huzur evlerinde, hapishanelerde, çocuk yetiştirme yurtları ve benzeri kurumlarda psikolog olarak çalışmaktadır. Aynı zamanda özellikle bölümümüzde Sosyal Psikoloji, Klinik Psikoloji ve 1997 yılından itibaren de Endüstri ve Örgüt Psikolojisi'nde yüksek lisans yapan mezunlarımız alanda uzman psikolog olarak çalışmaktadırlar. Bu alt alanlara yüksek lisans yapmak üzere başvuran öğrenci sayısının her geçen yıl artıyor olması, uygulamalı psikoloji alanına bölümümüzün katkısı bakımından anlamlı bir gelişmedir. İkinci grupta yer alan mezunlarımız ise bölümümüzün ve ODTÜ'nün sağladığı zengin donanımı kullanarak psikoloji dışındaki alanlarda çalışma hayatına katılmaktadırlar. Mezunlarımızın yaklaşık %40'ını oluşturan bu grup, başta bankalar, ulusal ve uluslararası şirketler ya da eğitim alanı olmak üzere çok çeşitli sektör ve kurumda iş bulmakta ve kariyerini psikoloji dışındaki alanlarda sürdürmektedirler. Örneğin, Değirmencioğlu, Eroğlu ve Özdemir'in (1999), 1997 ODTÜ Psikoloji Bölümü mezunlarının mesleklerini icra edip etmediklerini, ne tür işlerde çalıştıklarını saptamaya yönelik yaptıkları araştırmaya göre aynı yıl mezun olan 49 ODTÜ Psikoloji Bölümü mezunundan (toplam mezun sayısı 65) %51'inin farklı okullarda yüksek lisans öğrenimi yaptıkları bulunmuştur. Bu mezunların %64'ü alanda çalışmaktadır. Sonuç olarak, diğer yılları da temsil ettiğine inandığımız 1997 mezunlarının yarısı, yüksek lisans öğrenimi yapmakta ve yüksek lisans programı olarak da çoğunluğun psikolojiyi tercih ettiği görülmektedir. 1997 ODTÜ Psikoloji Bölümü mezunlarının %70'inin mezuniyeti izleyen yıl içerisinde iş hayatına atıldığı bulunmuştur.

Aslında bu yazı 47 yıllık bölüm tarihçesinden bazı küçük notlar, saptamalar olarak algılanmalıdır; çünkü inanıyoruz ki, bölümün asıl tarihçesi, tüm diğer bölümlerinki gibi, onu sevmiş ve emek vermiş olan öğrenci ve çalışan tüm kişilerin gönüllerindeki anı defterlerinde yazılı... Bu tarihçe bundan sonra da yazılmaya devam edecek gibi... Bu vesile ile, adlarını belirttiğimiz ya da belirtmediğimiz, ama Bölümümüze bir şekilde emeği geçmiş olan tüm gönül dostlarına şükranlarımızı sunarız.

Şekil 2. Yıllara göre mezun dağılımı

